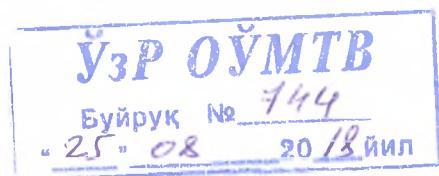

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура
мутахассислигининг малака талаблари

Тошкент

СҮЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат шарқшунослик институти
- Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими йўналишлари бўйича ўкув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2018 йил «18» августр даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабини Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳукуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишилидир.

МУНДАРИЖА

	бет
T/p	
1. <i>5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислигининг умумий таснифи</i>	4
1.1 Кўлланиш соҳаси	4
1.2 <i>5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи</i>	4
2. <i>5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар</i>	6
2.1 Магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.2 <i>5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари</i>	7
3. <i>5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар</i>	9
3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	9
3.2. Илмий фаолиятга қўйиладиган талаблар.....	11
3.3. <i>5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги ўқув режасидаги юклама ҳажми</i>	13

1. 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислигининг умумий таснифи

5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи олий таълимнинг дастури амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машгулотларини тўлик ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффакиятли ўтган шахсга «магистр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўгрисидаги давлат намунасидағи расмий хужжат(лар) берилади.

Ўқув режа ва фан дастурининг меъёрий муддати, ўқиш шакли ва мос малака (даражаси) 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати, ўқиш шакли ва бити्रувчиларининг малака(даражаси)

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даражаси)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришининг меъёрий муддати
Мутахассисликнинг ўқув режа ва фан дастурлари	Магистр	2 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби *5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси худудидаги олий таълим муассасалари учун мажбурий талаблар мажмуасини ифодалайди.*

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур магистратура мутахассислиги бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда асосий ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳуқукига эга деб ҳисобланади.

1.1.3. Малака талабнинг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур магистратура мутахассислиги бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютукларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чикиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул – олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари;

- магистратура мутахассислигининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талабалари;

- ўз ваколат доирасида бити्रувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиги, деканлар ва кафедра мудирлари);

- битириувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

- магистратура мутахассисликларидан бирини ихтиёрий танлаш ҳуқукига эга бўлган бакалаврлар ва бошқа манфаатдорлар.

**1.2. 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича
магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи**

**1.2.1. 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича
магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари:**

5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги – Олий, малака ошириш, қайта тайёрлаш ва ўрта маҳсус, касб-хунар

таълими муассасаларида умумкасбий мутахассисликка оид фанлар ҳамда шарқ ва ғарб тилларини ўқитиш; илмий, филологик, лингвистик масалалар билан боғлик академик, илмий-тадқиқот ҳамда илмий-ишлаб чиқариш муассасалари ва ташкилотлари; кўлёзма ва архив фондлари; давлат бошқаруви органлари; Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтлари; хорижий шарқ мамлакатлари билан боғлик давлат ташкилотлари; турли мулкчилик шаклидаги корхоналарда комплекс масалалар мажмуасини камраб олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буортмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

1.2.2. 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар билим доираси ва касбий фаолиятларининг объектлари:

- Фанлар академияси ва тармоқ илмий-текшириш институтлари ҳамда олий ўкув юртларининг илмий-тадқиқот бўлимлари;
- умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар коллежлари ва олий таълим муассасаларида педагогик фаолият;
- илмий, техникавий ва технологик масалалар билан боғлик академик, илмий тадқиқот ва муассаса ташкилотлари;
- қайта тайёрлаш ва малака ошириш таълим тизими муассасалари;
- давлат бошқаруви ва унинг турли худудий бўлинмалари;
- давлат статистика қўмитаси бўлимлари;
- фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш бўлимлари;
- ташкилий-бошқарув объектлари;
- меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буортмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

1.2.3. Мутахассислик бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари

- Илмий-тадқиқот фаолияти;
- Маданиятлараро мулоқот фаолияти;
- Ташкилий-бошқарув фаолияти;
- Олий, малака ошириши, қайта тайёрлаши таълим муассасаларида илмий-педагогик ҳамда умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар таълим тизимида педагогик фаолият;
- Турли хизматлар кўрсатиш кабиларни ўз ичига олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буортмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

Мутахассислик бўйича тайёрланган магистрлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аникланади.

1.2.4. 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий мослашув имкониятлари:

5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги битирувчилари кадрларни қайта тайёрлаш ва улар малакасини ошириш тизимида қўшимча касб таълимини олиши мумкин.

Шунингдек, магистрлар касбий мослашув имкониятларидан келиб чиқсан ҳолда кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятларини ташкил этиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириши имкониятлари

Магистратура битирувчилари магистр академик даражасини олгандан сўнг олий таълим муассасалари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ

ИТИларда катта илмий ходим-изланувчи ва мустакил тадқиқотчи сифатида илмий-тадқиқот ишларини давом эттириши мумкин.

2. 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига кўйиладиган умумий талаблар

2.1. Магистрларнинг тайёргарлик даражасига кўйиладиган умумий талаблар

- илмий дунёкарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асосини, давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши; ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустакил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустакил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- миллий маънавий ва умуминсоний қадриятлар бўйича ўз нуқтаи назарини оғзаки ва ёзма баён этиши, миллий гоянинг назарий асосларни англаган ҳолда “Озод ва обод ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш” бош гоясининг моҳиятини ҳамда унинг асосий ғоялар билан мутаносиблиги ва фаркини билиши;

- табиат ва жамиятда юз берайдиган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, инсоннинг маънавий қиёфаси ҳақида билимларга эга бўлиши, улардан ҳаётда ва қасбий фаолиятида ҳамда замонавий илмий тадқиқотларда фойдалана олиши;

- шахснинг инсон, жамият, атроф мұхитга бўлган мұносабатини тартибга солувчи хукукий ва ахлоқий меъёрларни қасбий фаолиятида қўллай олиши;

- янги билимларни мустакил ўзлаштира олиши, такомиллаштириши ва ўз меҳнатини илмий асосда ташкил қила билиши;

- ўзининг индивидуал билимларига таянгани ҳолда ижтимоий ва шахсий аҳамиятга эга бўлган муаммоларни тушуниши ва уларни таҳлил қилиши;

- ўз фаолиятида меъёрий хукукий ҳужжатлардан фойдалана билиши;

- фикрлаш маданияти, муайян тафаккур услубига, оғзаки ва ёзма нутқини аник баён қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий қўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;

- илмий фаолияти натижаларини ҳис қилишга йўналтирилган ижтимоий масъулият шаклланган бўлиши;

- қасбий фаолиятда ўзлаштирилган фанларнинг асосий қонунларидан фойдаланиши, методларни таснифлаши, методологик тамойиллардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;

- хорижий тиллардан бирини илмий мулоқот ва қасбий малака алмашиш воситаси сифатида эгаллаган бўлиши;

- ахборотни тўплаш, саклаш, уларга ишлов бериш ва улардан фойдаланиш усууларини эгаллаши;

- ўзининг қасбий фаолиятида асосли мустакил карорлар қабул қила билиши;

- ахборот, билим, маълумотни бир-биридан фарқлаш малакасига эга бўлиши, ахборот технологияларидан фойдалана олиши;

- бугунги ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи хавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот хавфесизлигининг асосий талабларига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- интернет тармогидан ахборотларни олиш, саклаш, қайта ишлашнинг асосий усуулари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўнинмаларига эга бўлиши;

- педагогик фаолиятида ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиши;

- таълим сифати ва самарадорлигини оширишга инновацион ёндашиши;

- илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаши;
- патент олиш учун иш меъёрий хужжатлар тайёрлай олиши;
- давлат, нодавлат ва нотижорат ташкилотлари томонидан эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш малакаларига эга бўлиши лозим.

Магистр:

- мутахассисликлари бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустакил ишлашга;
- мутахассисликлари доирасида танланган мутахассислик бўйича олий таълим муассасаларида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармок ИТИларда докторант ва мустакил изланувчи сифатида илмий-тадқиқот ишларини давом эттиришга;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларининг қасбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- шарқ тиллари юзасидан, бирламчи манбаларга суюнган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиш, давр учун долзарб, хали ишланмаган мавзуларни аниқлай олиш билимiga эга бўлиши;
- илмий-тадқиқотларни ўтказиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни олиш қобилиятига эга бўлиши;
- ечилаётган илмий муаммолар ва топширикларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чикиш қобилиятига эга бўлиши;
- шарқ тилларининг ривожланиш босқичлари, ўзлаштирилаётган тилни тадқик этишининг асосий тушунчалари, таърифлари ва атамаларини тугал билмоғи;
- илмий-тадқиқот олиб бориш методларини мукаммал эгаллаган бўлмоғи;
- ўрганилган тил соҳасидаги билимларини илмий-тадқиқот ишларида қўллай олиши;
- ўқитилаётган шарқ тилининг асосий манбалари, қўлёзма манбаларни илмий тадқиқ этиши метод ва усуллари бўйича тўлиқ билимга эга бўлмоғи;
- тадқиқотларда қўлланган методологик ёндашув тамойилларининг тадрижи, этногенез, маданий, ижтимоий-сиёсий муносабатлар масаласи ва адабий тил лугат таркибидаги ўзгаришлар масаласи бўйича тасаввурга эга бўлмоғи;
- туркий тил тарихининг ривожланиш босқичлари, ўрта аср туркий тилини тадқик этишининг назарий асосларини тугал билмоғи;
- ёзма ёдгорликларни тадқик этишида мумтоз адабиётшуносликнинг назарий методологиясини, ёндашув усулларини эгаллаган бўлмоғи;
- мумтоз адабиёт намуналари юзасидан Ўзбекистонда ва чет элларда олиб борилган асосий тадқиқотлардан хабардор бўлиши;
- тили ўқитилаётган давлатнинг тил сиёсати, мінтақадаги тил вазияти, мінтақада тилнинг ўрганилиш даражаси, адабий, ёзма манбалар, тил материалини ўрганиши;
- замонавий тадқиқот методлари ва методологияси, турли тадқиқот методлари ва методологияларининг киёсий тавсифи, ҳозирги замон жаҳон тилшунослигидаги турли назарий карашлар, ҳозирги замон тилшунослигининг етакчи концепциялари, илғор назариётчи тилшуносларнинг асарларидан фойдаланиш малакасига эга бўлиши лозим.

Маданиятлараро мулокот фаолиятида:

- маданиятлараро мулокотда модератор вазифасини бажариши;
- “тил-маданият-мулокот” алоқаларини амалга ошириши;
- глобаллашув жараённида миллий-маданий меросини тарғиб қила олиши;
- миллатлараро маданий алоқалар ривожида фаолият олиб бориши;
- давлат ва жамоат ташкилотларида таржимон, катта таржимон, бўлим бошлиги,

референт ва уларга тенглаштирилган лавозимларда касбий фаолият юритиши;

– маданиятларо мулокотнинг турли жабҳаларида муайян таржима шаклларини, стратегияларини ва усулларини қўллаб таржима қилиши;

– лисоний, лингвомаданий, адекватликни ва коммуникатив мақсадни инобатга олган холда мулокот олиб бориши;

- ҳукумат тадбирлари, расмий йигинларда, учрашувларда ва сайёхлик соҳасида синхрон таржима ишларини амалга ошириш малакасига эга бўлмоғи лозим.

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

– замонавий ахборот технологиялар тизимидан фойдаланиб ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари ҳамда механизмларини ишлаб чиқиш;

– ижрочилар жамоаси ишини ташкил қилиш;

– бажарилаётган иш режасини тузини ва бу ишни назорат қилиш, ишни бажариш учун зарур бўлган ресурсларни режалаштириш, ўз ишининг натижаларини баҳолаш;

– ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнгин, техника ва меҳнат хавфсизлигини талабларига мослигини мониторинг қилиш;

– касбий этика кодексига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Олий таълим, малака ошириш, қайта тайёрлаш таълим муассасаларда, илмий-педагогик ҳамда умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар таълим тизимидағи педагогик фаолиятида:

– умумий ўрта, ўрта маҳсус касб-хунар таълим тизими ҳамда олий таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб бакалавриат ва магистратура ўқув режаларида ўзлаштирилган фанлар доирасида назарий, амалий ва лаборатория машғулотларини ўtkазish;

– ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўtkaziliшига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;

- ўқув фанларини ўқитиши методикасини эгаллаши;

- замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноанъанавий ўқув машғулотларини ўtkazish;

- ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўtkazish учун зарур бўлган ўқув-методик хужжатларни тузиши, тайёрлаш ва расмийлаштириш;

- ўқитилаётган фан бўйича машғулотларни ўtkazish учун ўқитишининг техник воситаларидан фойдаланиш;

- мустақил таълим ва ижодий қидирив натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва бошқа соҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориши;

- электрон (e-learning) ва мобил (m-learning) ўқитиши учун ўқув-методик мажмуаларни ишлаб чиқиш;

- узлуксиз таълим тизимининг Давлат таълим стандартлари, Давлат талаблари ва бошқа ўқув-меърий хужжатларни ишлаб чиқиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Турли хизматлар кўrsatiш:

- мутахассислик бўйича иктисодий-ижтимоий жараёнларга баҳо бериш ҳамда жараёнлар прогнозини ишлаб чиқиш;

- магистр ихтинослигига мос мавзулардаги лойиҳаларни экспертиза қилиш бўйича эксперт гурухларида иштирокчи сифатида катнашиш;

- пуллик таълим хизматларини ташкил этиш ва амалга ошириш;

- ихтиносликка мос мавзу бўйича турли хизматларни кўrsatiш қобилиятига эга бўлиши лозим.

3. 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

Магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фанлар дастурлари бакалавриат таълим йўналишининг ўқув режаси ва фанлар дастурлари билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабалар томонидан куйидаги мажбурий блоклар ўзлаштирилишини назарда тутиши зарур:

умумметодологик фанлар;
мутахассислик фанлари;
илмий фаолият.

Ўқув режа ва фанлар дастурлари мажбурий ўқув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши лозим.

Талабаларнинг ўқув режа ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўқув фанларининг бир канча масалалари ва муаммолари бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Ўқув режа ва фан дастурини ишлаб чиқиша ОТМ республика иқтисодиёти ва ижтимоий тармоқлари, бошқарув ва хўжалик юритиш субъектлари учун фундаментал, айниқса, юкори ва инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўникмаларга эга бўлган кадрлар эҳтиёжини ҳамда узвийлик ва узлуксизлик тамойилларини хисобга олиши керак.

ОТМлар ўқув режа ва фан дастурини фан, таълим, техника, маданият, санъат, иқтисодиёт, технология ва ижтимоий соҳа ривожланишини хисобга олган ҳолда мунтазам равишда янгилаб тутиши лозим.

Ўқув режа ва фан дастурини ишлаб чиқиша ОТМ томонидан битирувчиларнинг умуммаданий компетенцияларини (ижтимоий ўзаро таъсир, ўз-ўзини ташкил қилиш ва бошқариш, тизимиш-фаолият тавсифидаги компетенцияларни) шакллантиришдаги имкониятлари аникланган бўлиши керак. ОТМ ўзининг ижтимоий-маданий мухитини шакллантиришга, шахснинг ҳар томонлама ривожланиши учун зарур бўлган шароитларни яратишга масъул.

ОТМ ўқув жараёнини ижтимоий-тарбиявий ривожлантиришга, талабаларнинг ижтимоий ташкилотлар ишида, спорт ва ижодий тўғаракларда, магистрларнинг илмий жамиятларида иштирокига кўмаклашиши лозим.

Компетентли ёндашувни амалга ошириш, ўқув жараёни машгулотларини ташкил этишда фаол ва интерфаол (компьютер стимуляторлари, ишбилармонлар ўйини, муайян вазиятларни кўриб чиқиш ва ҳ.к.) шаклларни ўтказишни, талабаларнинг касбий кўникмаларини шакллантириш ва ривожлантириш максадида аудиториядан ташқари иш билан биргаликда жаҳон педагогик амалиётида қўлланиладиган замонавий педагогик технологиялар, ўқитишнинг самарали стратегиялари, методлари ва услубларини кенг кўллашни назарда тутиши керак.

Фанларнинг ўқув дастурини шакллантиришда ОТМ талабаларининг ҳукуқлари ва мажбуриятлари билан таништиришга, талабалар учун танлов фан (модул, курс) лари мажбурий эканлигини тушунтириши керак.

Талабаларда билим, амалий малака ва кўникмаларни тўлиқ шакллантириш учун ОТМ ўқув режа ва фан дастури ўқув фанлари (молуллари) бўйича лаборатория ишлари ва амалий машгулотларни қамраб олиши керак.

Магистратура мутахассислиги ўқув режасига мувофик равища магистрлик диссертациясининг ҳимояси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

Умумметодологик фанлар блоки:

илмий–тадқиқот методологияси, илмий тадқиқотлар асослари, тадқиқот жараёнини тавсифлаш, хуносаларни таърифлаш ва олинган натижаларни баҳолаш, эмпирик ва

назарий тадқикот усулларини фарқлаш, кенгайтирилган тадқикот режасини ишлаб чиқиш, фундаментал, амалий, инновацион лойиҳаларнинг бир-биридан фарқини билиши;

таълимга технологик ёндашув, ўқув мақсадларини аниқлаштириши, педагогик фаолиятни оқилона режалаштириши ва ташкил этиши;

амалий хорижий тилни ўзлаштириши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг магистратура мутахассисликлари ўқув режаларидағи умумметодологик фанлар блокига қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади

Мутахассислик фанлари блоки:

шарқ мумтоз адабиёти намуналарининг жаҳон адабиёти, кишилик маънавий тафаккури тарихида тутган ўрни;

мумтоз асарларни ўрганиш бўйича шарқшуносликдаги турли илмий концепция ва назариялар;

мумтоз асарларни ўрганишнинг назарий методологияси;

асосий чет тилидаги мутахассисликка оид адабиётлар ва материаллар, уларнинг хронологик, худудий ва тил хусусиятлари;

асосий чет тилидаги илмий-назарий адабиётлар ва манбаларни излаш ҳамда улар билан излаш усуллари;

ёзма ёдгорликлар тили бўйича шарқшуносликдаги турли илмий концепция ва назариялар;

ёзма ёдгорликларнинг адабий тил тарихида тутган ўрни;

ёзма ёдгорликларнинг лексик-семантик, фонетик, морфологик, синтактикастилистик хусусиятлари;

ўрта асрлар Шарқ адабиётида жанрлар тизими ва унинг типологик хусусиятлари;

турли жанрларда яратилган ёзма ёдгорликларнинг композицион хусусиятлари;

адабий жанрларнинг такомил босқичлари;

жанрлар типологияси ва минтақа адабиётида ўзаро таъсир масаласи;

мумтоз адабиёт жанрлар тизимининг юзага келиш омиллари;

мумтоз араб, форс ва туркий адабиётларда жанрлар умумийлиги масаласи;

шарқ ҳалклари адабиётида сюжет ёки мотивлар кўчишининг типологик асослари, бу жараёндаги ижодий гафовутлар ҳамда ўзига хосликлар;

Ўзбекистон Республикаси ва чет эллардаги қўлёзмалар фондлари, уларда сақланаётган нодир манбалар;

ўрта асрларда яратилган ёзма манбаларнинг Ўзбекистон Республикаси ва чет эллардаги миқёси ва уларнинг манбашунослик ва матншунослик жиҳатдан ишланганлик даражаси;

адабий, илмий, тарихий манбаларнинг илмий ва амалий аҳамияти;

қўлёзма китоблар яратиш технологияси, китобат санъати;

арабий, форсий ва туркий тиллардаги адабий меросни тадқик этишда мумтоз адабиётшуносликнинг асосий тушунчалари, таърифлари ва атамалари;

арабий, форсий ва туркий мумтоз адабиёт намуналари юзасидан Ўзбекистон Республикасида ва чет элларда олиб борилган асосий тадқикотлар;

илмий тадқикот олиб бориш методлари ҳамда илмий, илмий-танқидий, йиғма матн яратиш принципларини билиши ва улардан фойдалана олиши, шунингдек,

ёзув турларини фарқлаш ва палеография соҳасида олган билимларини илмий-тадқикот ишларида қўллаш;

қўлёзма манбалар устида излаш;

қадимги ёзувларни ўқий олиш, уларда битилган матнларнинг илмий нашрларини тайёрлаш;

ўрта аср муаллифларининг қўлёзмаларини ўқиши;

матнларни нашр этиш техникаси, таянч нусха танлаш, уни тиклаш усуллари;

нашрда асарларни жойлаштириш, нашр учун изоҳ ва кўрсаткичлар тузиш малака ва кўнкималарига эга бўлиши;

магистратура мутахассислиги бўйича назарий ва амалий билимларни, укув ва кўнкималарни шакллантириши;

магистратура мутахассислиги бўйича билимлар базасини яратиш, жамлаш ва улардан фойдаланиш кўнкималарини ривожлантириши;

магистратура мутахассислиги бўйича илмий-тадқиқот ишларини бажариш, касб фаолиятининг кўзланган натижаларига эришишда жараёnlарни моделлаштириш ва тизимли ёндашиш борасидаги илмий билимлар, амалий маҳорат ва кўнкималарни таъминлаши керак.

Илмий фаолият блоки илмий тадқиқотлар методологияси ўзлаштирилишини, талабалар томонидан ихтисослашган илмий ва таълим муассасаларида илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлар бажарилишини назарда тутиши лозим.

Танлов фанлари:

Танлов фанлари таркиби ва мазмуни соҳа бўйича республика ҳамда хорижедаги етакчи мутахассис-олимларнинг муаллифлик курслари ва муаммоли маъruzalari асосида, фан, иқтисодиёт, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буортмачилари талаблари асосида шакллантирилади ҳамда белгиланган аудитория соатларининг машғулот турлари бўйича тақсимоти ОТМ Кенгаши томонидан белгиланади.

Курс ишига қўйиладиган талаблар

Курс иши мавзулари масъул кафедра карори билан мутахассислик фанлари доирасида белгиланиб мазкур фан бўйича олинган билимларни бойитишга хизмат қилиши керак.

3.2. Илмий фаолиятга қўйиладиган талаблар:

Илмий фаолият: илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлар бажарилишини, магистрлик диссертациясини тайёрлаши, илмий семинар ва илмий амалиёт (стажировка)ни назарда тутиши лозим.

Илмий-тадқиқот ишларига бўлган талаблар

Илмий-тадқиқот иши ОТМнинг илмий-тадқиқот лабораторияларида, академик ва соҳа илмий-тадқиқот институтларида, корхона ва ташкилотларнинг тадқиқот бўлинмаларида ўтказилади.

Илмий-тадқиқот ишларни таълим муассасаларида, илмий марказларда, чет эл мамлакатларининг корхоналари ва ташкилотларида икки тарафлама ёки бошқа битимлар асосида ўтказишга рухсат этилади.

Илмий-тадқиқот ишининг хажми, ташкилий ва илмий-методик таъминланиши кадрлар буортмачиларининг талабларини хисобга олган ҳолда кадрлар тайёрловчи кафедра томонидан ишланган дастурда белгиланади;

Илмий-тадқиқот иши:

– магистратура мутахассислиги бўйича обьектлар ва жараёnlарнинг намунавий моделлари ва уларни тадқиқ қилиш методикаларини ўрганиш;

– экспериментал тадқиқотларни бажаришда қўлланиладиган стендлар, замонавий апиаратуралар ва бошқа жиҳозларни ўрганиш ва баён қилиш;

– ахборот технологияларининг замонавий воситаларидан фойдаланиб илмий-тадқиқотларни ўтказиш;

– экспериментал тадқиқотлар натижаларига ишлов бериш, уларни таҳлил қилиш ва акс эттириш, хулосалар чиқариш, илмий мақолалар тайёрлаш, тавсияларни ишлаб чиқиш;

– мустакил тадқиқотчилик фаолиятининг амалий кўнкималарини шакллантириш;

– фан, техника ва технологиянинг энг янги ютуқларига асосланган ахборот базаларини қўллай билиш, улардан магистрлик диссертациясини бажаришда фойдаланишни назарда тутади.

Илмий-педагогик ишга бўлган талаблар

Илмий-педагогик иш ОГМ хамда малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида ўтказилади. Шунингдек, мутахассислигига мос ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасасида ҳам ўтказилиши мумкин. Илмий-педагогик иш икки тарафлама ва бошқа битимлар асосида хориж мамлакатлари олий таълим муассасаларида ҳам ўтказилиши мумкин.

Илмий-педагогик иш:

– замонавий педагогик ва ахборот технологияларидан, ўқув-тарбия ишларининг интерактив усулларидан фойдаланган ҳолда педагогик фаолият маҳорати ва кўникмаларини шакллантириш;

– ўқув жараёнини илмий-услубий жиҳатдан таъминлашни ташкил этиш, уқув ва кўникмаларини ҳосил қилиши лозим;

шунингдек:

– маҳсус фанлар бўйича машғулотларнинг ҳар хил турлари: маъruzalар, лаборатория ишлари, амалий ва бошқа машғулотларни ўтказиш бўйича стажировка;

– маъруза матплари ва машғулотларни ўтказиш режаларини тузиш;

– янги педагогик ва ахборот технологияларни ўрганиш ва қўллаш;

– талабалар билимини баҳолашда рейтинг-назорат тизимини қўллаш;

– талабалар мустақил ишини ташкилий ва ўқув-методик таъминлашни ўрганиш;

– услугубий кўрсатмаларни тузиш;

– тарбиявий ишларни ўтказишни назарда тутади.

Магистрлик диссертациясига бўлган талаблар

Магистрлик диссертацияси мавзулари соҳанинг ривожланиш истиқболи ва фан, таълим, техника, технология, иктисодиётдаги замонавий ютуқлар хамда кадрлар буюртмачиларининг талабларини ҳисобга олган ҳолда олий таълим муассасасининг мутахассислар тайёрловчи кафедраси томонидан белгиланади.

Магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарни тайинлаш биринчи ўқув йишининг биринчи икки ойи давомида амалга оширилади. Ишнинг бажарилиши мос мутахассислик бўйича фан доктори илмий даражаси ёки мутахассислар тайёрловчи кафедра бўйича ушбу таълим муассасасида фаолият кўрсатувчи илмий даража ва илмий унвонга эга бўлган ўқитувчи илмий раҳбарлигига бажарилади. Илмий маслаҳатчилар сифатида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқикот институтлари, ишлаб чиқаришнинг юкори малакали мутахассислари таклиф қилиниши мумкин.

Магистрлик диссертациясининг мазмуни *тизимлаштирилган қўринишида* илмий-тадқикот (ёки илмий-техникавий ечим) нинг дастлабки асосларини, унинг бажарилиб боришини ва олинган натижаларини кайд қилиши керак. Бунда илмий асослар (ёки илмий-техникавий ечимлар) ҳар тарафлама таҳлил қилиниши, мавжуд мукобил варианtlарда кўриб чиқилиши ва улардан бирининг танланишига асосланиши лозим.

Магистрлик диссертацияси натижалари бўйича олинган маълумотни матн ёки кўргазмали материал қўринишида мустаҳкамланади, унда муаллиф томонидан мавзунинг назарий ёки амалий аҳамияти исботланади. Матн ва кўргазмали материал ҳајсми ва мазмунининг тавсифи магистрлик диссертацияси мавзусининг йўналиши (илмий ёки илмий-техникавий) ва мутахассислар буюртмачилари талабларига боғлик ҳолда мутахассислар тайёрловчи кафедра томонидан белгиланади.

Белгиланган муддатда бажарилган магистрлик диссертацияси Давлат аттестацияси комиссиясига: илмий раҳбар хуносаси, соҳа бўйича илмий ходим ёки мутахассиснинг ташкии тақризи ва мос мутахассисликнинг магистр таълим дастури бўйича шахсий режа бажарилганлиги ҳақидаги маълумотнома билан бирга тақдим этилиши лозим.

Магистрлик диссертацияси Давлат аттестация комиссияси ва жамоа олдида очик ҳимоя қилинади.

Илмий семинарга бўлган талаблар

Илмий семинар магистратура талабаларида тадқиқот ишларини олиб бориш ва магистрлик диссертацияларини тайёрлаш кўнгилмаларини шакллантиришга, магистрантнинг назарий-методологик тайёргарлигини чукурлаштириш ва йўналтиришга, илмий-тадқиқот фаолияти технологияларини амалий эгаллашларини таъминлашга йўналтирилган. Илмий семинарнинг асосий максади магистратура талабаларида илмий коммуникация кўникмасини шакллантириш, илмий-тадқиқот иши натижаларини унинг турли босқичларида муҳокомасини ташкил этишдан иборат. Илмий семинар ОТМ да ёки ЎзФА ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларида 1, 2, 3 семестрлар мобайнида ўтказилади.

Илмий семинар:

- магистрлик диссертацияси мавзуи бўйича манбаларни (дарсликлар, ўкув кўлланмалар, илмий монографиялар, мақолалар, маъruzалар, услубий адабиётлар ва х.к.) ўрганиш;
- маълумотларни тахлил қилиш ва умумлаштириш;
- амалга оширилган тадқиқотлар натижалари бўйича маъруза тайёрлаш ва илмий семинарда маъруза қилишни назарда тутади.

Илмий амалиёт (Стажировка).

Илмий амалиёт илмий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясини бажариш жараёнида амалга оширилади. Илмий амалиёт (Стажировка) магистратура мутахассислиги бўйича мақсадли касбий таълим ўкув режа ва дастурларини ўзлаштириш, магистратура талабаларида илмий-тадқиқот компетенцияларини шакллантириш, таълимни фан ва ишлаб чиқариш билан интеграциясини ривожлантириш йўли орқали магистрлар энг янги илмий-техник ривожланишдаги ютуклар ҳамда иқтисод, фан, техника, маданият ва соғлиқни саклаш тармоқларидағи замонавий техника ва технологиялар базасида илмий тадқиқот ишлари, тақозо этганда индивидуал илмий изланиш ва тажриба-синовларни ўтказиш мақсадида ташкил этилади.

Илмий амалиёт (Стажировка):

- илмий тадқиқот олиб бориш, назарий ва амалий билимларни чукурлаштириши;
- табиий ва ижтимоий-иқтисодий географиясиниг бошқа соҳа ва тармоқларидаги замонавий техника ва технологияларда қўлланилиши билан таништириши;
- амалий касбий ва илмий-тадқиқот компетенцияларни шакллантириши;
- касбга самарали мослашувни таъминлаши лозим.

Бунда илмий амалиёт (стажировка)га йўлланган магистратура талабаси ўкув жараёни жадвалини индивидуал график асосида ҳам бажариши кўзда тутилади. Ушбу ҳолатда стажировкани ташкил этиш тартиб-коидалари амалдаги норматив-хуқуқий хужжат (Низом) асосида олиб борилади.

3.3. 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги ўкув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўкув ишларини ўз ичига олган ўкув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажralган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли аудитория машгулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига - 30 соатгача қилиб белгиланиши мумкин. Қолган соатлар ҳажми мустақил таълим учун ажратилади.

Жорий, оралиқ ва якуний аттестацияларни ҳисобга олган ҳолда ўкув режа ва фан дастурининг умумий ҳажми 2 йиллик ўкув даври учун ҳафталик ўкув юкламалардан келиб чиқкан ҳолда белгиланади.

Магистратура мутахассисликларининг ўкув режалари ва фанлар дастури мазмунни олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлашнинг бирламчи ва бошланғич босқичи сифатида мутахассислик бўйича чукур фундаментал ва амалий билимлар беришни кўзда тутган ҳолда шакллантирилади.

Фаол ва интерфаол шаклларда ўтказилаётган машғулотларнинг улуши дастурнинг асосий мақсади, талабалар контингенти хусусиятлари ва муайян фан мазмуни билан аниқланади. Талабаларнинг академик гурухлари учун маъруза соатлари ҳажми аудитория вақтининг 50 фоизидан ошмаслиги керак. Фан мавзуларининг камидаги 40 фоизи (умумий юклама ҳажмига нисбатан) мустақил таълим тарзида ўзлаштирилиши лозим.

Талабаларнинг ўқув режалар ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўқув фанларининг бир канча масалалари ва муаммолари бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Магистратура мутахассисликлари унинг ўқув режаларига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

Ўқишининг норматив мuddati 2 йил бўлганда ўқув жараёни 100 ҳафтани ташкил этиши зарур.

Назарий таълим ва илмий фаолият	54 ҳафта
Аттестациялар ва давлат аттестацияси	7 ҳафта
Илмий амалиёт (стажировка)	21 ҳафта
Таътиллар	18 ҳафта
Жами	100 ҳафта

Таълим дастурини ўзлаштиришда бир қатор масалалар ёки интеграллаштирилган курслар муаммолари бўйича талабаларнинг мустақил таълими кўзда тутилади.

Ўқиши даврининг умумий ҳажми қўйидагида тақсимланиши зарур:

назарий таълим-	30-45%;
аттестация -	4-7%;
таътиллар -	15-20%;
илмий фаолият -	55-70%.

Илмий фаолият магистратура талабасининг якка тартибдаги календарь иш режаси асосида амалга оширилади ва қўйидагиларга бўлинади:

илмий тадқиқот иши, илмий-педагогик иш ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш –	43,8%;
илмий семинар -	15,4%.
илмий амалиёт (стажировка) -	40,8%.

Назарий таълим ҳажми магистратура мутахассислигига қараб қўйидаги тарзда фанлар блоклари бўйича тақсимланади:

умумметодологик фанлар -	16,0%;
мутахассислик фанлари -	54,0 %;
танлов фанлари -	30,0%.

Илова

5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича таълим
дастурининг тузилиши

T/p	Ўқув блоклари, фанлар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг ҳажми, соатларда
1.00	Умумметодологик фанлар	260
1.01	Илмий-тадқиқот методологияси	65
1.02	Махсус фанларни ўқитиш методикаси	65
1.03	Амалий хорижий тил	130
2.00	Мутахассислик фанлари	870
2.01	Мутахассисликнинг назарий масалалари	124
2.02	Шарқ мумтоз адабиётшунослиги	186
2.03	Ёзма ёдгорликлар тили	124
2.04	Мумтоз жанрлар тизими ва услублар типологияси	124
2.05	Илк ўрта асрлар шарқ тилларининг назарий асослари (санскрит, сўғд ва қадимги хитой тиллари)	188
2.06	Мумтоз бадиий матн стилистикаси	124
3.00	Тацлов фанлари	490
	Жами:	1620
4.00	Илмий фаолият	2430
4.01	Илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик иш, магистрлик диссертациясини тайёrlаш	1026
4.02	Илмий семинар	270
4.03	Илмий амалиёт (стажировка)	1134
	Жами:	4050
5.00	Аттестациялар	378
	ҲАММАСИ	4428

Библиографик маълумотлар

УДК: 002:651.1/7

Гурӯҳ Т 55

ОҚС 01.040.01

Таяинч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият обьекти, касбий фаолият соҳаси, магистратуранинг ўқув режа ва фан дастури (магистратура дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли, классик адабиётшунослик, классик филология; классик поэтика; шарқ мумтоз поэтикаси; текстология; бадиий талқин, тарихий-филологик талқин, бадиий матнни талқин қилиш принциплари; интерпретация, герменевтика; жанрлар типологияси; шарқ адабиётида традицион образлар тизими; жанр ва анъанавийлик; ёзма ёдгорликлар; тошбитиглар; эпиграфика, палеография, нумезматика; битиглар тили; классик асар тилини илмий талқин қилиш принциплари; тарихий фонетика, морфо-фонология, морфемика, тарихий морфология, тарихий синтаксис; матн тарихи; матн стилистикаси; этимология; тарихий лексикография; кўллётмалар таснифи, нашр турлари, факсимиль нашр, илмий-танқидий матн, илмий-академик нашр, йигма матн, илмий транскрипция, транслитерация, илмий-оммабоп нашр, оммабоп нашр, табдил нашр, илмий аппарат.

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда
кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Тошкент давлат шарқшинослик институти

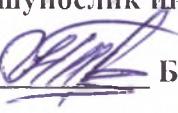
Ректор А.Манионов

2018 йил « 6 » августр

М.ў.

Ўзбекистон Республикаси Файлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги
Шарқшинослик институти

Директор Б.Абдуҳалимов

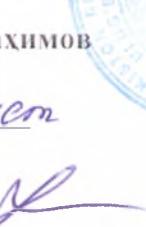
2018 йил « 6 » августр

М.ў.

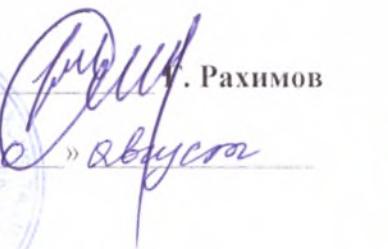
КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрга махсус таълим вазирлиги
хузуридаги
Олий ва ўрга махсус, қасб-хунар
таълимини
ривожлантириш маркази

Директор М.Рахимов

М.ў.

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари
университети

Ректор М.Рахимов

М.ў.

Ўзбекистон Миллий
университети

Ректор А.Марахимов

2018 йил « 10 » августр

М.ў.

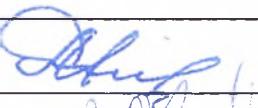
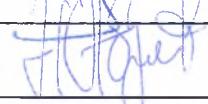
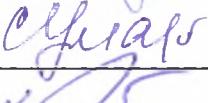
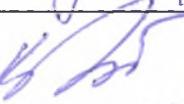
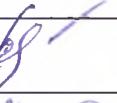
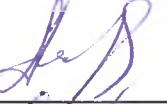
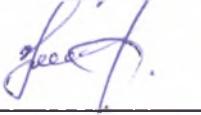
Республика Таълим маркази

Директор М.Эсанов

2018 йил « 10 » августр

М.ў.

**5А120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича малака
талаблари ва ўкув режасини ишлаб чиқувчи
Ишчи гурух таркиби**

T/P	Ишчи гурух раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва унвони, иш жойи	Имзо
1	Маннонов Абдураҳим Муталович	Раис. ТДШИ ректори, ф.ф.д., профессор	
Аъзолари:			
2	Абдуллаев Нодир Абдулхаевич	ТДШИ Ўкув ишлари бўйича проректор сиёс.ф.н.	
3	Умарова Саодат Маҳкамова	ТДШИ Ўкув-услубий бўлим бошлиғи	
4	Омонов Кудратулла Шарипович	ТДШИ Шарқ филологияси факультети декани, ф.ф.д., доцент	
5	Содиков Қосимжон Позилович	ТДШИ “Мумтоз филология” кафедраси профессори, ф.ф.д.	
6	Алимухамедов Рихситилла Абдурашидович	ТДШИ “Мумтоз филология” кафедраси мудири, ф.ф.д.	
7	Жўрабоев Отабек Рустамбек ўғли	ЎзР ФА Алишер Навоий номидаги Адабиёт музейи катта илмий ходими, ф.ф.н.	
8	Одилов Ёрқинжон Раҳмоналиевич	ЎзР ФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти “Ўзбек тили тарихи ва диалектология” бўлими мудири, ф.ф.д.	

Ректор

М.У.

Ўкув ишлари бўйича
проректор

Декан

А.Маннов

Н.Абдуллаев

К.Омонов

**ЎзР ФА Алишер Навоий номидаги Адабиёт музейининг Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги учун
янги яратилган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларнинг битирувчилар касбий фаолиятларига
қўйиладиган умумий малака талаблари**

т/р	ЎзР ФА Алишер Навоий номидаги Адабиёт музей учун кадр тайёрланаётган магистратура мутахассислиги		ЎзР ФА Алишер Навоий номидаги Адабиёт музейининг магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	Номи	
1.	5A120103	Мумтоз филология (турлари бўйича)	<p>Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> - янги билимларни мустақил ўзлаштира олиши, такомиллантириши ва ўз меҳнатини илмий асосда ташкил қила билиши; - фикрлаш маданияти, муайян тафаккур услубига, оғзаки ва ёзма нутқини аниқ баён килиш қобилиятига эга бўлиши; - мумтоз тил ва адабиёти тадқиқотчиси сифатида шарқ мамлакатлари мумтоз адабиёти бўйича чукур назарий ва амалий билимлардан фойдаланиши; - мумтоз тил ва адабиёти соҳасида ахборот технологиялар ёрдамида мустақил равишда янги билим ва амалий кўникмаларни мустақил равишда эгаллаш ҳамда улардан амалий фойдалана олиш қобилиятига эга бўлиши; - мумтоз тил ва адабиёти бўйича янги гояларни яратиш ва илмий-тадқиқот ишларини мустақил олиб бориш ҳамда илмий жамоада ишлаш кўникмаларига эга бўлиши; - ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий қўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши; - илмий мулоқот ва касбий малака алмашиш воситаси сифатида хорижий тиллардан бирини эгаллаган бўлиши; - интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўникмаларига эга бўлиши; - илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш; - шарқ тиллари юзасидан, бирламчи манбаларга суюнган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиш, давр учун долзарб, ҳали ишланмаган мавзуларни аниқлай олиш билимига эга бўлиши; - илмий-тадқиқотларни ўтказиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни олиш қобилиятига эга бўлиши;

		<ul style="list-style-type: none"> – ечилаётган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чикиш қобилиятига эга бўлиши; – илмий-тадқиқот олиб бориши методларини мукаммал эгаллаган бўлмоғи; – ўрганилган тил соҳасидаги билимларини илмий-тадқиқот ишларида қўллай олиши; – тадқиқотларда қўлланган методологик ёндашув тамойилларининг тадрижи, этногенез, маданий, ижтимоий-сиёсий муносабатлар масаласи ва адабий тил луғат таркибидаги ўзгаришлар масаласи бўйича тасаввурга эга бўлмоғи; – туркий тил тарихининг ривожланиш боскичлари, ўрта аср туркий тилини тадқиқ этишнинг назарий асосларини тугал билмоғи; – ёзма ёдгорликларни тадқиқ этишда мумтоз адабиётшуносликнинг назарий методологиясини, ёндашув усуулларини эгаллаган бўлмоғи; – мумтоз адабиёт намуналари юзасидан Ўзбекистонда ва чет элларда олиб борилган асосий тадқиқотлардан хабардор бўлиши; – замонавий тадқиқот методлари ва методологияси, тури тадқиқот методлари ва методологияларининг киёсий тавсифи, ҳозирги замон жаҳон тишлинуослигидаги тури назарий қарашлар, ҳозирги замон тишлинуослигининг етакчи концепциялари, илгор назариётчи тишлинуосларнинг асарларидан фойдаланиш малакасига эга бўлиши лозим. – глобаллашув жараёнида миллий-маданий меросни тарғиб қила олиши; – миллатлараро маданий алоқалар ривожида фаолият олиб бориши; – илмий-тадқиқот мавзулари билан боғлиқ лойиҳаларни бошқариш, лойиҳа мавзулари бўйича илмий тўпламлар, рисолалар, дарслик ва ўкув қўлланмалар тайёрлашни режалаштириш; – илмий ва ўкув фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чикиш ва татбик қилиш қобилиятига эга бўлиши лозим; – замонавий ахборот технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган жараёнларни такомиллаштириш қобилиятига эга бўлиши керак.
--	--	---

ЎзРФА Алишер Навоий номидаги Адабиёт музейининг директори

Ж. Эшонкулов

ЎЗР ФА Алишер Навоий номидаги Адабиёт музейининг Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги учун янги яратилган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг битирувчилар касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари

т/р	ТошДШИ академик лицейи учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		ТошДШИ академик лицейининг бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талабалари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	Номи	
1.	5A120103	Мумтоз филология (турлари бўйича)	<p>Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> - янги билимларни мустақил ўзлаштира олиши, такомиллаштириши ва ўз меҳнатини илмий асосда ташкил қила билиши; - фикрлаш маданияти, муайян тафаккур услугуга, оғзаки ва ёзма нутқини аник баён қилиш қобилиятига эга бўлиши; - мумтоз тил ва адабиёти тадқиқотчиси сифатида шарқ мамлакатлари мумтоз адабиёти бўйича чуқур назарий ва амалий билимлардан фойдаланиши; - мумтоз тил ва адабиёти соҳасида ахборот технологиялар ёрдамида мустақил равишда янги билим ва амалий қўнималарни мустақил равишда эгаллаш ҳамда улардан амалий фойдалана олиш қобилиятига эга бўлиши; - мумтоз тил ва адабиёти бўйича янги гояларни яратиш ва илмий-тадқиқот ишларини мустақил олиб бориш ҳамда илмий жамоада ишлаш қўнималарига эга бўлиши; - ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши; - илмий мулоқот ва касбий малака алмашиш воситаси сифатида хорижий тиллардан бирини эгаллаган бўлиши; - интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш қўнималарига эга бўлиши; - илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш; - шарқ тиллари юзасидан, бирламчи манбаларга суюнган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиш, давр учун долзарб, ҳали ишланмаган мавзуларни аниқлай олиш билимига эга бўлиши; - илмий-тадқиқотларни ўtkазиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни олиш қобилиятига эга бўлиши;

		<ul style="list-style-type: none"> – ечилаётган илмий муаммолар ва топширикларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиши кобилиятига эга бўлиши; – илмий-тадқикот олиб бориш методларини мукаммал эгаллаган бўлмоғи; – ўрганилган тил соҳасидаги билимларини илмий-тадқикот ишларида қўллай олиши; – тадқикотларда қўлланган методологик ёндашув тамойилларининг тадрижи, этногенез, маданий, ижтимоий-сиёсий муносабатлар масаласи ва адабий тил лугат таркибидаги ўзгаришлар масаласи бўйича тасаввурга эга бўлмоғи; – туркий тил тарихининг ривожланиш босқичлари, ўрта аср туркий тилини тадқик этишнинг назарий асосларини тугал билмоғи; – ёзма ёдгорликларни тадқик этишда мумтоз адабиётшуносликнинг назарий методологиясини, ёндашув усусларини эгаллаган бўлмоғи; – мумтоз адабиёт намуналари юзасидан Ўзбекистонда ва чет элларда олиб борилган асосий тадқикотлардан хабардор бўлиши; – замонавий тадқикот методлари ва методологияси, турли тадқикот методлари ва методологияларининг қиёсий тавсифи, ҳозирги замон жаҳон тилшунослигидаги турли назарий қарашлар, ҳозирги замон тилшунослигининг етакчи концепциялари, илғор назариётчи тилшуносларнинг асарларидан фойдаланиш малакасига эга бўлиши лозим. – глобаллашув жараёнида миллий-маданий меросни тарғиб қила олиши; – миллатлараро маданий алоқалар ривожида фаолият олиб бориши; – илмий-тадқикот мавзулари билан боғлиқ лойиҳаларни бошқариш, лойиҳа мавзулари бўйича илмий тўпламлар, рисолалар, дарслик ва ўкув қўлланмалар тайёрлашни режалаштириш; – илмий ва ўкув фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиши ва татбиқ қилиш кобилиятига эга бўлиши лозим; – замонавий ахборот технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган жараёнларни такомиллаштириш қобилиятига эга бўлиши керак.
--	--	--

Тошкент давлат шарқшунослик институти академик лицейи директори

X. Султонов

**Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг Мумтоз филология
(турлари бўйича) магистратура мутахассислиги учун янги яратилган малака талабларига киритиладиган кадрлар
истеъмолчилигининг битиравчилар касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари**

т/р	Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти учун кадр тайёрланаётган магистратура мутахассислиги		Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг магистратура мутахассислиги битиравчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1.	5A120103	Мумтоз филология (турлари бўйича)	<p>Битиравчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> - янги билимларни мустакил ўзлаштира олиши, такомиллаштириши ва ўз меҳнатини илмий асосда ташкил қила билиши; - фикрлаш маданияти, муайян тафаккур услубига, оғзаки ва ёзма нутқини аник баён қилиш қобилиятига эга бўлиши; - мумтоз тил ва адабиёти тадқиқотчиси сифатида шарқ мамлакатлари мумтоз адабиёти бўйича чукур назарий ва амалий билимлардан фойдаланиши; - мумтоз тил ва адабиёти соҳасида ахборот технологиялар ёрдамида мустакил равишда янги билим ва амалий кўнікмаларни мустакил равишда эгаллаш ҳамда улардан амалий фойдалана олиш қобилиятига эга бўлиши; - мумтоз тил ва адабиёти бўйича янги гояларни яратиш ва илмий-тадқиқот ишларини мустакил олиб бориш ҳамда илмий жамоада ишлаш кўнікмаларига эга бўлиши; - ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши; - илмий мулоқот ва касбий малака алмашиш воситаси сифатида хорижий тиллардан бирини эгаллаган бўлиши; - интернет тармоғидан ахборотларни олиш, саклаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўнікмаларига эга бўлиши; - илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиха тайёрлаш; - шарқ тиллари юзасидан, бирламчи манбаларга суянган холда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиш, давр учун долзарб, ҳали ишланмаган мавзуларни аниқлай олиш билимига эга бўлиши; - илмий-тадқиқотларни ўтказиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни

		<p>олиш қобилиятига эга бўлиши;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ечилаётган илмий муаммолар ва топширикларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиш қобилиятига эга бўлиши; – илмий-тадқикот олиб бориш методларини мукаммал эгаллаган бўлмоғи; – ўрганилган тил соҳасидаги билимларини илмий-тадқикот ишларида қўллай олиши; – тадқикотларда қўлланган методологик ёндашув тамойилларининг тадрижи, этногенез, маданий, ижтимоий-сийёсий муносабатлар масаласи ва адабий тил лутат таркибидаги ўзгаришлар масаласи бўйича тасаввурга эга бўлмоғи; – туркий тил тарихининг ривожланиш босқичлари, ўрта аср туркий тилини тадқиқ этишининг назарий асосларини тугал билмоғи; – ёзма ёдгорликларни тадқиқ этишда мумтоз адабиётшуносликнинг назарий методологиясини, ёндашув усусларини эгаллаган бўлмоғи; – мумтоз адабиёт намуналари юзасидан Ўзбекистонда ва чет элларда олиб борилган асосий тадқикотлардан хабардор бўлиши; – замонавий тадқикот методлари ва методологияси, турли тадқикот методлари ва методологияларининг қиёсий тавсифи, ҳозирги замон жаҳон тилшунослигидаги турли назарий қарашлар, ҳозирги замон тилшунослигининг етакчи концепциялари, илгор назариётчи тилшуносларнинг асарларидан фойдаланиш малакасига эга бўлиши лозим. – глобаллашув жараённида миллий-маданий меросни тарғиб қила олиши; – миллатлараро маданий алоқалар ривожида фаолият олиб бориши; – илмий-тадқикот мавзулари билан боялиқ лойиҳаларни бошқариш, лойиҳа мавзулари бўйича илмий тўпламлар, рисолалар, дарслик ва ўкув қўлланмалар тайёрлашни режалаштириш; – илмий ва ўкув фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва татбиқ қилиш қобилиятига эга бўлиши лозим; – замонавий ахборот технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боялиқ бўлган жараёнларни такомиллаштириш қобилиятига эга бўлиши керак.
--	--	---

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси
Абу Райхон Беруний номидаги
Шарқшунослик институти директори

Б. Абдуҳалимов

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги

ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида ва ҳар бир таянч ОТМ учун

Хукумат томонидан чиқарилган Фармон ва қарорлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириги асосида Тошкент давлат шарқшунослик институтида ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларининг турдош ОТМлари билан

КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Тошкент ш.

“10, 08 2018й

Қатиашдилар:

ТДШИ даи: А.М.Маннонов – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори, С.М.Умарова – ТДШИ Ўкув-услубий бўлим бошлиги, Қ.Омонов – Шарқ филологияси факультети декани, Ч.Хусанов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва сиёсати факультети декани; И.Бекмуратов – Тарих ва фалсафа факультети декани; С.Хошимова – Хитойшунослик факультети декани; Р.Алимухамедов – Мумтоз филология кафедраси мудири, Р.Р.Алимова – МОХТМ кафедраси мудири, Т.С.Расулов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.А.Пўлатова – Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси мудири, У.У.Муҳибова – Жанубий Осиё тиллари кафедраси мудири, Н.Э.Каримова – Хитой сиёсати, тарихи ва иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.Сайфуллаев – Жаҳон сиёсати ва халқаро муносабатлар кафедраси мудири, Ш.Усмонова - Таржимашунослик кафедраси мудири.

Шунингдек, ЎзМУ, ЖИДУ, ТИУ, ЎзДЖТУдан таклиф этилган етакчи профессор-ўқитувчилар, кафедра мудирлари.

КУН ТАРТИБИ

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топширигида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли бўйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъмиинлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти ижодий ишчи гуруҳлари томонидан тайёрланган қуйидаги бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўкув режалари муҳокамаси:

Таълим йўнишчилари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;

5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистратура мутахассисликлари:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқиқот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);

- 5А120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
 5А120304 – Тарихунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича);
 5А120701 – Халқаро муносабатлар ва ташқи сиёсат;
 5А120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
 5А231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
 5А231101 – Ташқи иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бўйича).

Сўзга чиқдилилар: А.Манипов – Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармокларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш максадида тузилган ишчи гурӯҳ профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Класификатори”га мувофиқ, хорижий ОТМлар таржрибасини ўрганиш натижасида 10 та бакалавриат таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари ҳакида ахборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳакида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Эшитилди: Н.Абдуллаев – Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва ЎзМУ, ЎзДЖТУ, ТИУ, ЖИДУ ижодий ишчи гурӯҳлари аъзоларини жалб этган ҳолда амалдаги Малака талаблари замонавий таълим технологиялари, энг янги ахборот ва ўкув-услубий талаблар асосида таҳлил этилди, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими синчковлик билан ўрганиб чиқилди. Мазкур таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича турдош этиб белгиланган ОТМларнинг тегишли кафедралари билан боғланилиб, улардан таклифлар олинди ва Малака талаблари ҳамда ўкув режалар лойиҳаси тайёрланди. Ўкув режалардаги бир қатор фанлар янгиланди ва қолган фанларнинг мазмуни тубдан ўзгаририлди. Ўкув режаларини ишлаб чиқилишида фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, амалий ва семинар машғулотларига ажратилиган юкламалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўтказиш муддатлари белгиланган меъёрларга мос шакллантирилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълимга кўйилган талабларни ўзида тўлигича акс эттиради ва меъёр талабларига жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда республикамида олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ хўжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўнинмаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Кун тартибидаги мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг **ҚАРОР ҚИЛНИДИ:**

Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари маъқуллансан.

1. 2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўкув режаларини Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигида ташкил қилинган ишчи гурӯҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълимини Ривожлантириш марказига топширилсин.

Мажлис раиси, ТДШИ ректори,
ф.ф.д., профессор

Котиба

Тошкент давлат шарқшунослик институти таълим йўналишлари ва магистратура
мутахассисликлари бўйича малака талабларининг асосий
кадрлар истеъмолчилари билан

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й.

Биз қўйида имзо қўювчилар – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори А.Маннонов, Ўзбекистон Миллий университети ректори А.Марахимов, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ректори А.Абдуваҳитов, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ректори Ф.Рахимов Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари малака талаблари ва ўкув режалари билан танишиб, келишув ҳакида ушбу далолатномани туздик.

Малака талаблари ҳамда ўкув режаларининг ишлаб чиқилишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармокларининг иштироқини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштироқини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғи ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа меъёрий-хукукий ҳужжатлар, шунингдек, халқаро тажрибаларга асосланилган.

Мазкур малака талаблари ва ўкув режаларининг ишлаб чиқилишида асосий кадрлар истеъмолчилари томонидан қўйилган талаблар ҳам инобатга олинган.

Ишлаб чиқилган малака талаблари ўрнатилган тартибда тасдиқка тавсия этилиши мақсадга мувофиқ.

Тошкент давлат шарқшунослик институти
ректори

Ўзбекистон Миллий университети
ректори

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия
университети ректори

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари
университети ректори

F. Rahimov

**Тошкент давлат Шарқшунослик институти томонидан тузилган
5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура
мутахассислигининг малака талаблари тўғрисида**

Тошкент давлат Шарқшунослик институти республикамизда шарқ тиллари, хусусан, мумтоз тиллар чуқур ўқитиладиган таълим марказларидан саналади. Институтда 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича мутахассислар етиштирилмоқда. Йўналишнинг бош мақсади шарқ классик манбаларини, биринчи галда, араб ёзувидаги ёзма меросни ўқиб ўрганувчи, манбалар устида филологик жиҳатдан илмий тадқиқот яратишга лаёқатли бўлган олий малакали филолог мутахассисларни етиштиришдан иборат. Ушбу малака талаблари ана шу мутахассислик бўйича тузилган бўлиб, ҳозирги фан талабларини, фанни ўқитишда қўллаш мумкин бўлган таълимнинг илғор технологияларини, йўналишнинг муҳим қирраларини ўзида жамлайди.

Малака талабларида мутахассислик фанлари жой-жойига қўйилган. “Мутахассисликнинг назарий масалалари”, “Шарқ мумтоз адабиётшунослиги”, “Мумтоз жанрлар тизими ва услублар типологияси”, “Ёзма ёдгорликлар тили”, “Илк ўрта асрлар шарқ тилларининг назарий асослари (санскрит, сўғд ва қадимги хитой тиллари)”, “Мумтоз бадиий матн стилистикаси” фанлари республика таълим тизимида биринчи бор ўқув жараёнига қўлланилмоқда, бу фанлар бошқа ўқув юртларида ўқитилмайди. Малака талабларига кўра, магистр талабаларга қадимги санскрит, сўғд тилларининг назарий асосларини ўқитиши ҳам режалаштирилмоқда. Таъкидлаш ўринлики, бу соҳалар дунёнинг энг йирик университетларидағина йўлга қўйилган. Ўзбекистонда бу соҳаларга энди-энди қўл урилмоқда.

Малака талабларида мутахассислик фанлари, уларни ўқитиша магистрлар олдига қўйиладиган талаблар, мутахассисликнинг мақсад ва вазифалари ҳар томонлама пухта ва аниқ шаклда ёритиб берилган. Малака талаблари институт етакчи олимларининг узоқ йиллик илмий, илмий-педагогик тажрибаларининг натижасидир.

Тошкент давлат Шарқшунослик институти олимлари томонидан 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича тузилган малака талаблари давлат таълим стандартига мос бўлиб, ҳозирги замон талабларига тўла жавоб беради. Уни тасдиқлаш ва таълим жараёнида қўллаш мумкин.

**3. Исломов, Ўзбекистон Халқаро Ислом Академияси
илемий ишлар ва инновациялар бўйича проректори,
филология фанлари доктори, профессор**

Исломов

**Тошкент давлат Шарқшунослик институти томонидаи тузилган
5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура
мутахассислигининг малака талаблари тўғрисида**

Тошкент давлат Шарқшунослик институти республикамизда шарқ тиллари, хусусан, мумтоз тиллар чукур ўқитиладиган таълим марказларидан саналади. Институтда 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича мутахассислар етиштирилмоқда. Йўналишнинг бош максади шарқ классик манбаларини, биринчи галда, араб ёзувидаги ёзма меросни ўқиб ўрганувчи, манбалар устида филологик жиҳатдан илмий тадқиқот яратишга лаёқатли бўлган олий малакали филолог мутахассисларни етиштиришдан иборат. Ушбу малака талаблари ана шу мутахассислик бўйича тузилган бўлиб, ҳозирги фан талабларини, фанни ўқитишда қўллаш мумкин бўлган таълимнинг илғор технологияларини, йўналишнинг муҳим қирраларини ўзида жамлайди.

Малака талабларида мутахассислик фанлари жой-жойига қўйилган. “Мутахассисликнинг назарий масалалари”, “Шарқ мумтоз адабиётшунослиги”, “Мумтоз жанрлар тизими ва услублар типологияси”, “Ёзма ёдгорликлар тили”, “Илк ўрта асрлар шарқ тилларининг назарий асослари (санскрит, сўғд ва қадимги хитой тиллари)”, “Мумтоз бадиий матн стилистикаси” фанлари республика таълим тизимида биринчи бор ўкув жараёнига қўлланилмоқда, бу фанлар бошқа ўкув юртларида ўқитилмайди.

Малака талабларида мутахассислик фанлари, уларни ўқитишда магистрлар олдига қўйиладиган талаблар, мутахассисликнинг мақсад ва вазифалари ҳар томонлама пухта ва аниқ шаклда ёритиб берилган. Малака талаблари институт етакчи олимларининг узоқ йиллик илмий, илмий-педагогик тажрибаларининг натижасидир.

Тошкент давлат Шарқшунослик институти олимлари томонидан 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича тузилган малака талаблари таълим стандартлари асосида яратилган бўлиб, ҳозирги замон талабларига тўла жавоб беради. Уни тасдиқлаш ва таълим жараёнида қўллаш мумкин.

**С. Файзиева, ЎзРФА Абу Райхон Беруний номидаги
Шарқшунослик институти катта илмий ходими,
филология фанлари номзоди.**

O't. С. Раҳимеева
Imzosini tasdiqlayman

Убайдуллоев

**Тошкент давлат Шарқшунослик институти томонидан тузилган
5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура
мутахассислигининг
МАЛАКА ТАЛАБЛАРИ ТЎГРИСИДА**

Тошкент давлат Шарқшунослик институти республикамизда шарқ тиллари, хусусан, мумтоз тиллар чукур ўқитиладиган таълим марказларидан саналади. Институтда 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича мутахассислар етиштирилмоқда. Йўналишнинг бош мақсади шарқ классик манбаларини, биринчи галда, араб ёзувидаги ёзма меросни ўқиб ўрганувчи, манбалар устида филологик жиҳатдан илмий тадқиқот яратишга лаёқатли бўлган олий малакали филолог мутахассисларни етиштиришдан иборат. Ушбу малака талаблари ана шу мутахассислик бўйича тузилган бўлиб, ҳозирги фан талабларини, фанни ўқитишида қўллаш мумкин бўлган таълимнинг илғор технологияларини, йўналишнинг муҳим кирраларини ўзида жамлайди.

Малака талабларида мутахассислик фанлари жой-жойига қўйилган. “Мутахассисликнинг назарий масалалари”, “Шарқ мумтоз адабиётшунослиги”, “Мумтоз жанрлар тизими ва услублар типологияси”, “Ёзма ёдгорликлар тили”, “Илк ўрта асрлар шарқ тилларининг назарий асослари (санскрит, сўғд ва қадимги хитой тиллари)”, “Мумтоз бадиий матн стилистикаси” фанлари республика таълим тизимида биринчи бор ўкув жараёнига қўлланилмоқда, бу фанлар бошқа ўкув юртларида ўқитилмайди.

Малака талабларида мутахассислик фанлари, уларни ўқитиша магистрлар олдига қўйиладиган талаблар, мутахассисликнинг мақсад ва вазифалари ҳар томонлама пухта ва аниқ шаклда ёритиб берилган. Малака талаблари институт етакчи олимларининг узоқ йиллик илмий, илмий-педагогик тажрибаларининг натижасидир.

Тошкент давлат Шарқшунослик институти олимлари томонидан 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича тузилган малака талаблари таълим стандартлари асосида яратилган бўлиб, ҳозирги замон талабларига тўла жавоб беради. Уни тасдиқлаш ва таълим жараёнида қўллаш мумкин.

Ю. Турсунов, ЎзР ФА

Адабиёт музейининг етакчи илмий ходими,
филология фанлари номзоди.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус қасб-хунар таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятнинг Мувофиқлаштирувчи кенгашининг “Ижтимоний ва гуманитар фанлар” Ўқув-услубий бирлашмаси мажлисининг

БАЁННОМАСИ

“15” 08 2018 йил

Тошкент шаҳри

Қатиандилар: Бирлашма раиси – А.М. Маннонов

Аъзолари: Ўқув-услубий бирлашма котиби: С.М. Умарова;

ўқув-услубий бирлашма аъзолари ва таклиф этилганлар.

КУН ТАРТИБИ:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул килиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топширигига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик қўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш максадида Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини мухокама қилиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

Эшитилди: Ўқув-услубий бирлашма раиси А.М.Маннонов:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул килиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топширигига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик қўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш максадида институтда тузилган ишчи гурӯҳ профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассислари Классификатори”га мувофиқ 10 та бакалавриат таълим йўналишлари ҳамда 11 та магистратура мутахассислари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари ҳакида ахборот берди, уни мухокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳакида йигилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва тақлифлар билдиришларини сўради.

Сўзга чиқдилар: ТДШИ Ўқув ишлари бўйича проректор Н.Абдуллаев:

Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва турдош олий таълим муассасаларидан мутахассис профессор-ўқитувчиларни жалб қилган ҳолда, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассислари бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизимини изчил ўрганиш натижасида ҳамда белгиланган директив хужожатларга асосланиб, юқорида келирилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассислари бўйича малака талаблари ва ўқув режалари лойиҳаси қайта ишлаб чиқилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс эттиради ва меъёр талабларига тўлиқ жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассислари классификаторига мос равишда республикамида олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ ҳўжалигини замонавий инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўниммаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Юқоридагиларни инобатга олиб, куйидаги такомиллаштирилган малака талаблари ҳамда ўқув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

Таълим йұналишлари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ тиллари бүйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (мұмтоз тиллар бүйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (хитой филологиясы);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиети (шарқ тиллари бүйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва мінтақалари бүйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осіе мамлакатлари бүйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (мінтақалар бүйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикасы);
- 5120800 – Шарқ фалсафасы ва маданияти;
- 5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиети ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва мінтақалар бүйича).

Магистратура мутахассислары:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқиқот йұналишлари бүйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бүйича);
- 5A120103 – Мұмтоз филология (турлари бүйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Қиёсий тильтшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бүйича);
- 5A120302 – Тарих (йұналишлар ва мамлакатлар бүйича);
- 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бүйича);
- 5A120701 – Халқаро мұносабатлар ва ташқи сиёсат;
- 5A120801 – Шарқ фалсафасы ва маданияти;
- 5A231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиети ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва мінтақалар бүйича);

5A231101 – Ташқи иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бүйича).

Уларға ишлаб чиқариш ва ИТИларининг мутахассислари, кадрлар буюрмачилари ва истеъмолчилари, турдош ОТМлари билан келишув баённомаси олинган. Сизлардан тайёрланған 10 та таълим йұналишлари ва 11 та магистратура мутахассислары бүйича Малака талаблари ва үқув режаларини мухокама қилиб, үз фикр-мулоҳазаларингизни билдиришларингизни сұрайман.

Бирлашма аъзоларидан: ф.ф.д., профессор К.Содиков, т.ф.д., профессор М.Исҳоқов, PhD Д.Сайфуллаев, и.ф.д., профессор Т.Расуловлар ҳам сүзға чиқиб, ишлаб чиқылған 10 та таълим йұналишлари ва 11 та магистратура мутахассислары бүйича Малака талаблари ва үқув режаларини замонавий талаблар асосида тайёрланғанligи, уларда хорижий тажрибалар ҳамда гуманитар соҳадаги ислоҳатлар инобатта олинғанligини таъкидладилар. ушбу таълим йұналишлари Малака талаблари ва үқув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этдилар.

А.Маннонов - бирлашма раиси, профессор. Институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқылған 10 та таълим йұналишлари ва 11 та магистратура мутахассислары бүйича Малака талаблари ва үқув режалари олий таълим талаблари асосида тайёрланған, уларда Республикаизда гуманитар соҳада рўй бераётган иқтисодий илоҳатлар ҳамда ҳалқаро тажрибалар тўлиғича үз аксини топган, деб ўйлайман. Шунинг учун мухокамага кўйилған 10 та таълим йұналишлари ва 11 та магистратура мутахассисларининг Малака талаблари ва үқув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сұрайман.

Йигилиш аъзоларининг билдирган фикр ва мулоҳазаларини эътиборга олиб “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” үқув-услубий бирлашмаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар иstemolchilari талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқылған 10 та таълим йұналишлари ва 11 та магистратура мутахассислары бүйича Малака талаблари ва үқув режалари маъқуллансан.

2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқылған 10 та таълим йұналишлари ва 11 та магистратура мутахассислары Малака талаблари ва үқув режалари Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирилигига ташкил қилинған ишчи гурӯҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатылған тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълимини Ривожлантириш марказига төгширилсін.

“Ижтимоий ва гуманитар фанлар”

Үқув-услубий бирлашмаси раиси, ф.ф.д., профессор

Бирлашма котиби:

А.МАННОНОВ

С.УМАРОВА

**5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги малака
талабининг ишлаб чиқилишига
ТУШУНТИРИШ ХАТИ**

5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги малака талабини ишлаб чиқишида қўйидаги меъёрий-хукукий хужжатларга асосланиди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўкишга кабул килиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғи;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли бўйрги.

Малака талабини ишлаб чиқишида чет элдаги мос мутахассисликлар бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими ўрганиб чиқилди, мутахассислик битирувчиларига кадрлар истеъмолчилар томонидан кўйилган малака талаблари хисобга олинди.

Олдинги магистратура мутахассислиги ўкув режасидаги юклама ҳажми билан киёслаганда 2018 йил ўкув режасида “Умумгуманитар фанлар” блокидаги фанлар сони 6 тадан 2 та камайтирилди, Маҳсус фанларни ўқитиш методикаси фани 3 блокдан 1 блокка ўтказилди; умумий юклама ҳажми 30%дан 18%га камайтирилди. “Мутахассислик фанлари” блокидаги фанлар сони ва фоизи ўзгармаган ҳолда, фанларга ажратилган соатлар ҳажми ўзгарди. “Танлов фанлари” блоки ўкув юклamasи ҳажми 15% дан 27% гача оширилди. “Илмий фаолият” блокидаги Илмий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш учун ажратилган вакт мейрлари 717 соатга камайди. Илмий-педагогик иш Илмий семинар деб номланди; Илмий амалиёт (стажировка) ҳажми 594 соатга кўпайди.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг максади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда Президент, Вазирлар Маҳкамасининг карор-фармонларини мукаммал амалга оширилишига қаратилган.

Малака талаби дастурида миллий мустакиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, ҳалкнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний кадриятлар тамоиллари хисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим олувчилиарда чукур билим, мустакил фикрлаш, юксак касбий малакавий қўнимка шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби ҳалкаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуклари иктисодий устуворлик шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда кўйиладиган талабларни хисобга олган ҳолда илмий асосланади.

Ўкув юкламасининг оддийдан мураккабга караб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг кобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табакалаштириш имкониятлари хисобга олинди.

Таълим олувчилиар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-коналарга мослигига эришилди.

Малака талабининг қулайлиги – унинг бажарилишини назорат килиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, мутахассисликнинг малака талабини ишлаб чиқишида мухим аҳамият қасб этди.

5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) магистратура мутахассислиги тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илғор меъёрлари киритилди.

Малака талабини ишлаб чиқишида мамлакат ижтимоий-иктисодий таракиётининг истикболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютиклари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иктисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олни таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини ҳалкаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Тошкент давлат шарқшунослик институти
ўкув ишлари бўйича проректори

Н.А. Абдуллаев

I. ҮКУВ ЖАРАЕНИ ЖАДВАЛИ

2017 йилдаги ўкув реңка бүйича

2018 йыл үкүв режасы бүйиче

Назарий таълим ва
илемий фаслият

41

Manual arrestamus

Илмий амалиёт (стажировка)

1

AFFECTANUS

Тактилза

152

Үкүв жараёни 4 хафтага, Назарий таълим ва илмий фаолият 54 хафтага камайди. Малака амалиёти - Илмий амалиёт (ковка) деб номланыб, 11 хафтага кўпайди. Аттестациялар I хафтага, таътиллар 2 хафтага кўпайди.

II. ЎКУВ РЕЖАСИ

Т/р	Үйкүв фанлары, блок ва фаолият турларининг номлари	2017 йилдагы үйкүв реже бүйичча			2018 йилдагы үйкүв реже бүйичча			Аудитория юкламаси фарки +/-	Изох*		
		Юклама хажми, соат ва % да			Юклама хажми, соат ва % да						
		Умумий	%	Аудитория	Умумий	%	Аудитория				
1.00	Умумметодологик фанлар	450	30	300	260	16	144	-190			
1.01	Узбекистоннинг ижтимоий-иктисодий ривожланинг стратегияси	60		40				-60	Үйкүв режедан чиқарилди		
1.02	Илмий-тадникот методологияси	60		40	65		36	+5			
1.03	Педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат	60		40	65		36	+5	Махсус фанларни ўқиттиш методикаси деб номланди		
1.04	Амалий хорижий тиз	120		80	130		72	+10			
1.05	Замонавий ахборот коммуникация технологиялари	60		40				-60	Үйкүв режедан чиқарилди		
1.06	Тайллов фанлари	90		60				-90	Үйкүв режедан чиқарилди		
2.00	Мутахассислик фанлари	830	55	560	870	54	504	+40			
2.01	Мутахассисликнинг назарий масалалари	118		80	124		72	+6			
2.02	Шарқ мұмтоз адабиетшүносиги	180		120	186		108	+6			
2.03	Езмә әдәренилдік тизи	148		100	124		72	-24			
2.04	Мұмтоз жаңарлар тизими ва үсілдар типологиясы	118		80	124		72	+6			
2.05	Илк үрге аерлар шарқ тилдерининг назарий асослары (санскрит, сүгд ва қадимғы хитой тилләрі)	148		100	188		108	+40			
2.06	Мұмтоз байдын математикасы	118		80	124		72	+6			
3.00.	Тайллов фанлари	232	15	140	490	30	252	+156			
3.01	Махсус фанларни ўқиттиш методикасы	94		60					1 блокка ўтказылди		
3.02.	Тайллов фанлари*	138		80							
	Жами	1512	100	1000	1620	100	900	+108			
4.00	Илмий фаолият	2700		1808	2430		1350	-270			
4.01	Илмий-тадникот инни ва магистрлар диссертацияларин тайберләши	1890		1260	1026		576	-864			
4.02	Илмий-педагогик инни	378		260	270		144	-108	Илмий семинар деб номланди		
4.03	Илмий амалиёт (стажировка)	432		288	1134		630	+702			
					378			+378	Аттестациялар соаты янги киригилди		
	ХАММАСИ	4212		2808	4428	100	2250	+216			

Иззо: 2018 йылдың үкүв режиссюра “Умумгүлманилар фанлар” блокидаги фанлар сони 6 тадан 2 та камайтирилди, Махсус фанларни үйгитиш методикасынан 3 блокдан 1 блокка ўтказылды; умумий юклама хажми 30%дан 18%га камайтирилди. “Мутахасислек фанлари” блокидаги фанлар сони ва фойзиңиң ўзгармаган көнда, фанларга ақратылған соаттар хажми ўзгарды. “Тандыр фанлары” блоки үкүв юкламасы хажми 15% дан 27% гача оширилди. “Илмий-фаолдатылыш” блокидан Илмий-тәдқиқот нинди ва магистрлық диссертациясини тайберлаштыру үкүвінде ақратылған вакыт месөрләри 717 соатта камайды. Илмий-педагогик институт Илмий семинар лабораториянын Илмий аманшет (стажировка) хажми 594 соатта күнайтын. Янги үкүв режедеги умумий фанлар сони тандыр фанлары билдиң биргелескенде 10 тадын таңкинди.

ТДШИ үкүв ишлари проректори

Н.Абдуллаев

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (тиллар бўйича) таълим йўналиши негизидаги 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича) мутахассислиги бўйича магистратура давлат таълим стандартининг халқаро минъёсдаги бошқа таълим стандартлари билан қиёсий таққослаш

Магистратурада таълим жараёнининг умумий кўрсаткичлари

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (магистратура)	Хиндистон Республикаси Жаваҳарлал Неру университети (магистратура)	Россия федерацияси Санкт-Петербург давлат университети (магистратура)	АҚШ Стэнфорд университетининг филология факультети (магистратура)
1.	Бошланиши	4 йил бакалавриатдан сўнг	2 йил касбий даража ва бакалавриатдан сўнг	2 йил бакалавриатдан сўнг	4 йил бакалавриатдан сўнг
2.	Давомийлиги	2 йил	2 йил	2 йил	2 йил
3.	Таълим олувчилик сони	1-9	10 ва ундан ортиқ	20 тагача	4-10
4.	Ўтиш жойлари	ЎзР. ФА Абу Райхон Беруний номли Шарқшунослик институти, ЎзР.ФА Тил, адабиёт ва фольклори институти, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети, Ўзбекистон миллий университети, Ташки ишлар вазирлиги, умумий ўрга таълим, ўрга касб-хунар таълими, турдош ОТМлар, Адабиёт музейи, Академицелар.	Ташки ишлар вазирлиги, Олий таълим вазирлиги, Хиндистоннинг барча университетлари, Коллежлар, Шахсий таълим даргоҳлари.	031000 – Филология тайёрлов йўналишига мос филология ва гуманитар билимлар, маданиятлараро мулокот, маданият ва бошқарув соҳаси билан боғлиқ муассасалар.	Университетнинг филология факультети, илмий-тадқиқот маркази ва унинг филиаллари, хориждаги турдош университетларнинг филология факультетлари ёки бўлимлари.
5.	Таълим берувчилик	Филология ва шарқшунослик мутахассислиги бўйича фан номзодлари ва фан докторлари, бошқа гуманитар ва ижтимоий фанлар бўйича фан номзодлари ва фан докторлари.	Мутахассислик бўйича магистр даражасига эга бўлганлар ва фан докторлари.	Мутахассислик фанлари бўйича ўқитувчиларнинг 80%и Россия ёки хорижий илмий даража ва илмий унвонга, 12%и фан доктори (жумладан, PhD) даражасига ва профессор унвонига эга	Университетнинг филология факультети профессорлари, илмий-тадқиқот марказлари ва уларнинг филиаллари мутахассислари.
6.	Таълим жараёнини кузатиш ва назорат қилиши	Кўйидаги тартибда амалга оширилади: Ўқув бўлими – Магистратура бўлими бошлиги – магистр тайёрловчи кафедра мудири – модератор (бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи) – магистрант.	Кўйидаги тартибда амалга оширилади: Факультет декани ва кафедра мудири ва таълим берувчи ўқитувчи томонидан.	Кўйидаги тартибда амалга оширилади: Ўқув бўлими, магистратура бўлими – бошлиги, кафедра мудири – бевосита таълим берувчи ўқитувчи.	Кўйидаги тартибда амалга оширилади: илмий-тадқиқот маркази – дастур директори – илмий маслаҳатчи ёки бевосита таълим берувчи профессор-

Магистратурада таълим жараёнининг таркиби

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (магистратура)	Хиндистон Республикаси Жавахарлал Неру университети (магистратура)	Россия федерацияси Санкт-Петербург давлат университети (магистратура)	АҚШ Стэнфорд университетининг филология факультети (магистратура)
1.	Назарий таълим	Асосий кисми маъруза ва семинар машғулотлари кўринишида асосий база - олий таълим муассасаларида ўтказилади.	Асосан маъруза ва амалий машғулотлар кўринишида ўтказилади.	Асосий кисми маъруза машғулотлари кўринишида ОТМга тегишли филология факультетлари базасида ва кисман амалиёт ўтиладиган муассасаларда ўтказилади	Асосан таълим ва илмий-тадқиқот марказларида лекция, семинар дарслари ва кичик конференциялар кўринишида ўтказилади.
2.	Амалий таълим	Ўқув дастурида кўрсатилган ротациялар кўринишида ОТМ, умумий ўрта таълим, ўрта касб-хунар таълими, турдош ОТМлар, Ўзбекистон республикаси ФА қошидаги Илмий тадқиқот институтлари, мавзулар бўйича қўлёзмалар фондида, адабиёт музейида амалга оширилади.	Ўқув дастурида кўрсатилган мавзулар бўйича Олий таълим даргоҳида, тил академиясида, кутубхоналарда амалга оширилади.	Амалий машғулотлар ОТМга тегишли филология факультетлари базасида ва кисман амалиёт ўтиладиган муассасаларда ўтказилади.	Ўқув дастурида кўрсатилган цикллар кўринишида илмий-тадқиқот марказлари ва уларнинг филиалларида амалга оширилади.
3.	Илмий-тадқиқот ишилари	Магистратурада таълим олувчилар танлаган мавзуси бўйича диссертация ишини асосан ОТМдаги кафедраларда, кутубхоналарда, илмий тадқиқот институтларида, қўлёзмалар фондида кафедра белгилаган профессор-ўқитувчи илмий раҳбарлигида амалга оширади. Илмий изланини давомида илмий маколалар, тезислар ёзиш, республика ва халқаро илмий аңжуманларда иштирок этиш ва маъруза қилиш билан шугулланадилар. Бундан ташқари магистрантлар таълим жараёнида педагогик иш билан машғул бўладилар.	Магистратурада магистр танлаган мавзуси бўйича диссертация ишини илмий раҳбар назорати остида амалга оширади. Мавзу магистратурада ўқиш жараёнида танланади.	Магистранинг мустақил илмий иши мавзуси кафедра илмий проекти таркибига киритилган бўлади ва университет ўқитувчиси раҳбарлик қилиади. Илмий иш давомида магистр рефератлар тақдим қилиши, конференцияларда иштирок қилиши ва илмий иш мавзуси бўйича журналга макола ёзиши шарт.	Магистратурада таълим олувчилар илмий иши кейинги боскичда докторлик илмий ишига асос бўлиб хизмат киласи ва мустақил илмий изланиш кўринишида амалга оширилади. Уларга магистратурада ўқиш жараёнида таълим берувчи профессорлар орасидан илмий маслаҳатчи тайинланади.
4.	Мустақил таълим	Магистрантлар Ўқув режада белгиланган	Танланган мавзу курс иши	Магистрантлар тил ва	Магистратурада таълим олувчилар

		<p>соат асосида муайян күнларда танланган мавзуни мустақил равища тайёрлаб йўрикномада бергиланган (реферат, эссе, слайд-тақдимот, маъруза, курс иши ва бошқа) шаклларда мавзу берган ўқитувчига топширади.</p>	<p>шаклида мавзу берган ўқитувчига топширилади.</p>	<p>адабиётнинг қонуниятлари тадқики билан боғлиқ мавзулар бўйича иш олиб борадилар.</p>	<p>университет илмий-тадқикот марказларида мавжуд бўлган барча шарт-шароитлардан унумли фойдаланган ҳолда танланган илмий мавзулари юзасидан мустақил иш олиб борадилар ва тизимли равища мустақил ишлари натижаларини эссе ва тақдимотлар шаклида илмий раҳбар (маслаҳатчи)ларига тақдим этадилар.</p>
5.	Таълим жараёнида баҳолани	<p>Магистрантларининг назарий ва амалий кўникмалар, илмий-тадқикот ишлари бўйича билимларини баҳолаш магистратура рейтинг тизими асосида жорий, оралик, якуний баҳо кўрининишида ва хар ярим йиллик ва йиллик аттестация кўрининишида амалга оширилади. Якуний давлат имтихон саволлари оғзаки, тест кўрининишида ва амалий кўникмаларни намойиш этиш кўрининишида талаб қилинади.</p>	<p>Ҳар бир фандан курс иши ёки оғзаки жавоб тарзида фан ўқитувчисига А, В, С баҳолаш тизими асосида топширилади. Якуний давлат имтихон ёзма иш шаклида амалга оширилади.</p>	<p>Магистрантларининг жорий билими, компетенцияси ва ўзлаштириши оралик баҳолаш, билимларни даврий оғзаки кўрининиша текшириш, цикллар бўйича хар ярим йилда амалга оширилади. Ўқув дастури сўнгига магистрантларнинг мутахассислик бўйича барча назарий ва амалий билимлари факультет томонидан ишлаб чиқилиган баҳолаш ишланмаси асосида баҳоланади.</p>	<p>Магистратурада таълим олувчиларнинг назарий билимлари тест саволлари орқали баҳоланади. Амалий кўникмалари хар ойда ва ярим йиллик цикл давомида кузатиш ҳамда мустақил намойиш этиш ва тестлар орқали баҳоланади. Якуний баҳолаш ёзма тестлар, эсслар ва тақдимотлар кўрининишида ўтказилади.</p>

Магистратурада таълим жараёнининг мазмуни ва давомийлиги

Ўзбекистон Республикаси (магистратура)	Муддати	Хиндистон Республикаси Жавахарлал Неру университети (магистратура)	Муддати	Россия Федерацияси Санкт-Петербург давлат университети (магистратура)	Муддат	АҚШ Стэнфорд университетининг филология факультети (магистратура)	Муддат
Мутахассисликнинг назарий масалалари	118	1. Хиндиј тили ва адабиёти (кадимдан то бугунги кунгача бўлган давр тарихи)	1-4-семестр	Филологиянинг долзарб муаммолари: мутахассислик бўйича	4–6 синов бирлиги (1 синов бирлиги =36 соат)	1. Лингвистика ва гуманитар фанлар	3 синов бирлиги(1 синов бирлиги =36 соат)
Шарқ мумтоз адабиётшунослиги	180			Махсус курс ва семинарлар		2. Филологик матнлар	5 синов бирлиги(1 синов бирлиги =36 соат)
Ёзма ёдгорликлар тили	148				30–32 синов бирлиги (1 синов бирлиги =36 соат)	3. Тил тарихи	5 синов бирлиги(1 синов бирлиги =36 соат)
Мумтоз жанрлар тизими ва услублар типологияси	118					4. Лингвистик тадқиқотлар методологияси	2 синов бирлиги(1 синов бирлиги =36 соат)
Илк ўрта асрлар шарқ тилларининг назарий асослари (санскрит, сўғд ва кадимги хитой тиллари)	148						
Мумтоз бадиий матн стилистикаси	118						

Изоҳ: 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (тиллар бўйича) таълим йўналиши негизидаги 5A120103 – Мумтоз филология (турлари
бўйича) мутахассислиги ҳозирги кунда жуда долзарб йўналиш бўлиб, нафакат Ўзбекистон Республикаси балки бошқа Европа, Америка, Осиё,
МДҲ давлатлари олий таълим тизимида ҳам доимий изланишни, таҳлил қилиш ва мукаммаллаштиришни талаб қилмоқда. Юқоридаги
мъалумотларга асосан шуни айтиш мумкинки, Лингвистика (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги давлат таълим стандарти жаҳон
андозаларига мос равишда бўлиб, бошқа давлатларнинг таълим дастурларига ўхшашиб томонлари ҳамда ўзига хос хусусиятлари билан ажralиб
туради.